

Hvis (klima) politikk var lederskap

**Klimaforum, Oslo, 11. Oktober
2011**

***Gunnar S. Eskeland, NHH
Sparebanken Vest Professor i
Miljøøkonomi, NHH/SNF)***

Hva er det lederskap ikke er?

Klimapolitikk som et planleggingsproblem: Eller: The Oslo School of World Affairs (Oswoa)

- La klimautfordringen dreie seg om samlede utslipp i dette århundret (Norge, Resten av Europa, Under (USAogSørogØst)

$$e = \sum_{i=N,E,U} \sum_{t=2000}^{2100} e_{i,t}$$

$$\text{Min} \sum_{i=N,E,U} \sum_{t=2000}^{2100} \frac{c_t(e_{i,t})}{(1+r)^t} \text{ s. t. } e \leq \bar{e}$$

=>Oswoa i)

Kostnadseffektivitet nå, i Norge, på tvers av sektorer,
teknologier, alternativer

$$C_{0,j,N} = C_{0,k,N}$$

=> **Oswao ii)**

Vi er alle Europeere (i kortform: ETS)

$$c_{0,j,N} = c_{0,k,E}$$

=>Oswoa iii)

Globale utfordringer krever globale løsninger (kortversjon: CDM og trær i sør)

$$c_{N,j,0} = c_{U,j,0}$$

=>Oswoa iv)

Vi har begynt tidlig

$$c_{N,j,t} \geq \frac{c_{N,j,t+1}}{1+r}$$

Hva ved Oswa er ikke-lederskap?

**Vi skal spørre noen samfunnsvitere,
Menneskekjennere, antropologer,
detektiver (ikke CSI)**

Men først – to be fair – tilbake til Oslo- delen av Oswa: Forutsetningene

- Velg en tabell:

$e_{N,2011}$	$e_{E,2011}$	$e_{U,2011}$
$e_{N,2012}$	$e_{E,2012}$	$e_{U,2012}$
$e_{N,2100}$	$e_{E,2100}$	$e_{U,2100}$

$$\text{Min} \sum_{i=N,E,U} \sum_{t=2000}^{2100} \frac{c_t(e_{i,t})}{(1+r)^t} \text{ s. t. } e \leq \bar{e}$$

Oswa: Forutsetningene; a)

$$\frac{\partial e_j}{\partial e_k} = 0, \frac{\partial c_j}{\partial e_k} = 0, j \neq k$$

Ingen *påvirkning* på tvers av sektorer,
teknologier, alternativer

Oswa: Forutsetningene; b)

$$\frac{\partial e_{j,N}}{\partial e_{j,U}} = \mathbf{0}, \frac{\partial c_{j,N}}{\partial e_{j,U}} = \mathbf{0}$$

Ingen påvirkning *på tvers av land*

Oswa: Forutsetningene; c)

$$\frac{\partial e_{N,j,t+\text{delta}}}{\partial e_{N,j,t}} = 0, \frac{\partial e_{U,j,t+\text{delta}}}{\partial e_{N,j,t}} = 0$$

Ingen årsakssammenheng, på *noen* måte, langs tidsaksen

**Oswa: ingen:
tidsakse,
påvirkning,
årsak-virkning,
sammenheng,
ingen *sammenhenger?***

The Oslo School of Whirled Affairs?

**Men: igjen: fair:
økonomifaget, et fag om atferd,
mennesker, velvære, samfunnsstrukturer,
har (tradisjonelt) ingen eller liten idé om
*lederskap!***

**Blant annet: Det er veldig vanskelig å finne
støtte innenfor økonomifaget for det å gå
foran med et godt eksempel (og den støtten
er tynn).**

- **Lederskap i økonomi:
Stackelberg lederskap, first mover
advantage (da tas lederskap for gitt, og
gir en rente)**

**Ellers er økonomisk teori faktisk ganske
blank når det gjelder lederskap**

**Skal vi frikjenne Oswa, og Nick Stern's:
«Global problems require global
solutions?»**

- **Samarbeid i økonomifaget:
Svært godt studert, flere Nobelpriser,
likevel: ingenting substansielt om
hvordan samarbeid oppstår.**

**Det lille vi har er advarsel mot
gratispassasjerer, og derved mot
ubetinget samarbeidsvilje, og støtte til
straffeforpliktelse. Insentivtankegang.**

**Begge deler trolig overdrevet i sin
utsagnskraft, men økonomisk teori er
både pessimistisk og uforstående til
hvordan samarbeid oppstår.**

Hva *kunne* lederskap være?

- i. Sett at Europa (eller Norge) gjør *noe* alene frem til 2030
- ii. Og at *det* Europa gjør får India (eller USA) til å følge etter
- iii. Kall *det* lederskap
- iv. Hva er *det*?

Lederskap forts:

Sett at India skulle inspireres av noe/noen til redusere utslippene (i 2030): hvilke spørsmål stiller India først?

- har du gjort det?**
- hva har det kostet deg?**
- kan jeg gjøre det?**
- hvorfor skulle jeg?**

Militært lederskap

Sun Tsu (la terrenget bestemme, sloss bare hvis du vinner, bare hvis du må, kjenn din motstander, spill, vis deg frem, vær beredt),

Djengis Khan (hver mann uavhengig, beredt, levedyktig, mobil),

Niccolo Machiavelli (les historien, vær elsket, men heller fryktet, hold forråd; tål beleiring)

Mario Puzo: ikke tull med meg...

Politisk lederskap

Winston Churchill (nothing to offer you but blood sweat and tears...)

Mohandas Ghandi (simplicity, modesty: harmony in thought, word, deed; hate the sin, love the sinner)

Nelson Mandela (18 years, Robben Island)

Jack Kennedy (Ich bin ein Berliner)

Kipling: the strength of the pack is the wolf, and the strength of the wolf is the pack

Lederskap, forts:

Kostnadseffektivitet:

Samme hvordan du gjør det, bare få det gjort!

(kontekstfritt, brutalt, respektløst, arrogant, anonymt: one-shot-game)

Normer

- Gammeltestamentet:
 - Du skal ikke slå i hjel, begjære din nestes ektemake, åger
- Middelalderen
 - Avlat
- Reformasjonen
 - Frelse ikke ved gjerningene, men ved troen, avlat forsvinner

Kostnadseffektivitet eller absolutte krav?

- Drap, hor, slaveri: skjermes fra pengemarked
- Kreditt, hus, champagne, havregrøt: marked
- Utslippskvoter:
 - Delte meninger:
 - Kan handles, betalingsvilje, eller
 - Langt ifra: det blir feil

What, then...

With Sancho Panza,
Victorious retreats...

Lederskap, samarbeid: Mine spekulasjoner

- Har du gjort det: Ja,
Betydelige egne utslippsreduksjoner (utslippsfrie byer, utslippsfritt Svalbard, utslippsfri aluminium, gjødning, vannkraft, havmøller, utslippsfri transport).
- Har det kostet deg noe? Ja, men jeg har det bra. Jeg får noe annet i stedet.
- Kan jeg gjøre det? Ja, noe nå, og mer kommer. Du kan gjøre mye, samtidig med energivekst, mobilitetsvekst, velstandsvekst. Vi har jo gjort fellesprosjekter.
- Hvorfor skal jeg? Vel, se selv. Vi kjenner hverandre godt nå. Vi har vært felles om skole og vekstprosjekter i fattige provinser, med grønn energivekst. Det gir mening. Verden skal den veien. Klima bør være blant motivatorene. Men det er andre grunner.

Kipling on Climate Policy

We are of one blood, you and I

**To know a foreign country, you've got to
smell it**

**The strength of the pack is the wolf, the
strength of the wolf is the pack**

**The silliest of women can lead a clever
man, but it takes a clever woman to lead a
fool**

**Lindgren, Egner, Kipling, Ibsen, Twain,
Shakespeare, Mario Puzo,**

Gammeltestet

**Pippi: dette har jeg ikke gjort før, så det går nok
fint!**

**Karius: nå skal jeg denge til et sted jeg vet det gjør
vondt, Baktus**